

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84035,Szubert-Michal.html>
2022-10-06, 13:45

Szubert Michał

SZUBERT Michał (18 IV 1787, Ząbki k. Warszawy – 5 V 1860, Płock), botanik, działacz społeczny. Syn Bogumiła, dzierżawcy, marszałka dworu ministra Brühla, i Joanny z Rudzkich.

Starannie kształcony, ukończył Liceum Warszawskie w 1808, w 1809 wyjechał na studia przyrodnicze do Paryża, gdzie słuchał wykładów m.in. R. Desfontainesa oraz współpracował z botanikami Ch.F. Mirbelem i A.L. Jussieu. Miał znaczny wkład (m.in. rysunki) w dzieło Mirbela *Éléments de physiologie végétale et de botanique* (1815), o czym wzmiankował G. Cuvier w raportach francuskiej Académie des sciences. Po powrocie do Polski w 1813 wykładał botanikę w Liceum Warszawskim i leśnictwo w Szkole Prawa i Administracji; po utworzeniu w 1816 UW został mianowany profesorem botaniki, w 1819 – dziekanem wydziału matematyczno-przyrodniczego, Katedrę Botaniki zajmował aż do zamknięcia Uniwersytetu po powstaniu listopadowym przez władze rosyjskie w 1831. Od 1817 był członkiem TWPN. W 1816 został po J.F. Hoffmianie dyrektorem Ogrodu Botanicznego na tyłach Pałacu Kazimierzowskiego w Warszawie. W 1818 został założycielem i dyrektorem Ogrodu Botanicznego w nowej lokalizacji – na terenie Łazienek Królewskich. Był jego aktywnym organizatorem, także po znacznym zmniejszeniu ogrodu po powstaniu listopadowym, aż do momentu odsunięcia go od kierownictwa w 1846.

Sz. jako pierwszy z polskich botaników używał mikroskopu, jego prace dotyczące anatomii mikroskopowej roślin są uznawane za pionierskie w Polsce – *Monografia sosny pospolitej* (1821), *Rozprawa o składzie wewnętrznym roślin* okazanych na bzie pospolitym (1823), *Rozprawa o składzie nasienia, początkowym rozrastaniu się zarodka i głównych różnicach składu wewnętrznego roślin* (1824). Napisał cenne dzieło dendrologiczne *Opisanie drzew i krzewów leśnych*

Królestwa Polskiego (1827). Do jego dorobku należą także sprawozdania i spisy roślin z ogrodu botanicznego. Najobszerniejszy jest *Spis roślin Ogródu Botanicznego* (1824), uważany za trzecią z kolei (po dziełach M. Bernhardiego i Ch. Erndteliusa) florę okolic Warszawy (907 gatunków roślin, w tym z okolic Warszawy – 855). Opis tej flory i nowoczesną interpretację nazw roślin ze *Spisu...* Sz. podał B. Hryniewiecki w *Pierwsze flory okolic Warszawy* (1954).

W trakcie licznych wycieczek botanicznych i prac przy ogrodzie botanicznym Sz. zebrał duży zielnik, który obecnie znajduje się w Zielniku Wydziału Biologii UW. Pod jego kierunkiem kształcili się m.in. J. Waga, W. Jastrzębowski. W okresie powstania listopadowego 1830–31 Sz. służył w artylerii. Był członkiem Rady Muncypalnej Warszawy, członkiem loży masońskiej i aktywnym działaczem warszawskiej parafii ewangelicko-augsburskiej. Od 1832 członek honorowy Rady Lekarskiej Królestwa Polskiego, w 1836 profesor botaniki w Warszawskiej Szkole Farmaceutycznej.

Wnukiem Sz. był senator II RP inż. Joachim Hempel (rozstrzelany przez Niemców w czasie powstania warszawskiego).

Pomnik ku czci Sz. w Ogrodzie Botanicznym, zniszczony w czasie II wojny światowej, został odbudowany w 1964. W 1968 z okazji 150-lecia Ogródu Botanicznego wybito medal ku czci Sz.

SBP (Z. Kosiek).

B. Hryniewiecki: *Botanika w Warszawskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk*, „Acta Societatis Botanicorum Poloniae” 1951, Vol. 20, (suplement); tegoż: *Pierwsze flory okolic Warszawy*, „Monographiae Botanicae” 1954, Vol. 2; T. Majewski: *Botanika w Warszawie: zarys historyczny*, Warszawa 2010; E. Szulc: *Cmentarz Ewangelicko – Augsburski w Warszawie, Zmarli i ich rodziny*, Warszawa 1989; „Rocznik TNW” 1990, t. 53 (T. Majewski).

[Poprzedni](#)
[Następny](#)